

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Lähtudes Arke Farmid OÜ esitatud keskkonnaloa taotlusest ja võttes aluseks atmosfääriõhu kaitse seaduse § 9¹, § 79 lg 7, § 89 keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 1 p 2, § 45 ning haldusmenetluse seaduse § 61 lg 1 **otsustan:**

1.1. Anda ettevõttele Arke Farmid OÜ (registrikood 16796389, Põlgaste küla, Kanepi vald, Põlva maakond, Tööstuse tn 10) tähtajatu keskkonnaluba nr KL-522491 aadressil Uha sigala, Peetrimõisa küla, Kanepi vald, Põlva maakond (katastritunnus: 28502:005:0019) sigala käitamiseks ja paiksest heiteallikast saasteainete välisõhku väljutamiseks.

1.2. Teha käesolev korraldus teatavaks Arke Farmid OÜ-le ja Kanepi Vallavalitsusele.

1.3. Käesolev korraldus jõustub teatavakstegemisest Arke Farmid OÜ-le.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

Ettevõtte Arke Farmid OÜ (registrikood 16796389, Põlgaste küla, Kanepi vald, Põlva maakond, Tööstuse tn 10) (edaspidi *ettevõtte*) esitas 30.07.2024 Keskkonnaametile keskkonnaloa taotluse nr T-KL/1024125 saasteainete väljutamiseks välisõhku (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS, edaspidi ka *KOTKAS*, menetluse nr M-129279 dokumendi nr DM-129279-1 all).

Keskkonnaamet kontrollis keskkonnaloa taotluse vastavust keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*), atmosfääriõhu kaitse seaduse (edaspidi *AÕKS*), veeseaduse (edaspidi *VeeS*), ja keskkonnaministri 28.10.2019 määruse nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ (edaspidi *määrus nr 56*) nõuetele.

Keskkonnaamet küsis lisateavet (kiri registreeritud KOTKAS dokumendi nr DM-129279-3 all), kuna Uha sigala kinnistul asub puurkaev PRK0072243, millega on avatud Kesk-Devoni põhjaveekiht, mida kasutatakse Eesti Looduse Infosüsteemi EELIS andmetel olmevee saamiseks ning millele on moodustatud 10 m hooldusala. Hooldusala on puurkaevul, mille

kaudu võetakse vett alla 10 m³ ööpäevas või millest võetakse tootmisvett (*VeeS*, § 154 lg 1 p 3). Keskkonnanaloo taotlusega (DM-129279-1) vee erikasutuseks, st põhjaveevõtuks, ettevõtte luba ei taotlenud.

Ettevõtte selgitas oma vastuskirjas (DM-129279-4), et käesoleval ajal asub Uha sigala kinnistul aastaid kasutuseta olnud sigala, mille asemele Arke Farmid OÜ rajab uue sigala. Uha sigala eeldatav valmimisaeg on 2025. aasta kevadel/suvel. Kuna enne sigala tööle rakendumist suurkaevust PRK0072243 põhjaveevõtt ei tarbita, ei taotletud ka koos õhusaastelooaga luba vee erikasutuseks. Ühtlasi ei planeerita sigala tööd alustada täisvõimsusel. Sellest tulenevalt ei täiendata praegu esitatud taotlust veevõttu puudutava osaga. Arke Farmid OÜ taotleb vee erikasutuseks luba siis, kui ilmneb, et selleks tekib reaalne vajadus ehk sigala veetarve jõuab potentsiaalselt tasemeni rohkem kui 150 m³ kuus või rohkem kui 10 m³ ööpäevas (*VeeS* § 187 p 2).

Keskkonnaamet võttis Arke Farmid OÜ taotluse menetlusse 05.09.2024 kirjaga DM-129279-5. Esitatud materjalide sisulise menetluse käigus tekkisid Keskkonnaametil täpsustamist vajavad küsimused, lisateabe päring edastati ettevõttele telefoni teel.

Määrus nr 56 nõuetele vastav taotlus on registreeritud KOTKAS 06.09.2024 dokumendi nr DM-129279-7 all.

Keskkonnanaloo menetlusega seotud dokumendid on digitaalselt kättesaadavad Keskkonnaameti keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (<https://kotkas.envir.ee/>) menetluse nr M-129279 juures.

2.2. Keskkonnanaloo taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Keskkonnaamet teavitas ettevõtet 05.09.2024 keskkonnanaloo taotluse menetlusse võtmisest ning küsis Kanepi Vallavalitsuse arvamust keskkonnanaloo taotluse (*KeÜS* § 43 lg 1) (registreeritud 05.09.2024 nr DM-129279-6) kohta.

Keskkonnanaloo muutmine otsustatakse avatud menetluseta, kui käitise tegevus põhjustab väheolulist mõju käesoleva seaduse § 19¹ tähenduses, ei vaadata käitise kohta esitatud õhusaasteloo taotlust läbi avatud menetluses (*AÕKS* § 79 lg 7).

Käesoleva seaduse tähenduses põhjustab käitise tegevus väheolulist mõju juhul, kui selle kõikidest heiteallikatest väljutatavate kõikide saasteainete sisaldus jääb igas punktis väljaspool tootmisterritooriumi alla 50 protsendi saasteainele käesoleva seaduse § 47 lõike 1 või 2 alusel kehtestatud õhukvaliteedi piir- või sihtväärtusest (*AÕKS* § 19¹).

Õhukvaliteedi piirväärtused on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2016 määrusega nr 75 „Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamiskiirid“ (edaspidi *määrus nr 75*). Loomakasvatusest väljutatakse välisõhku ammoniaaki, dilämmastikoksiidi ja metaani. Metaanile ja dilämmastikoksiidile määrusega nr 75

õhukvaliteedi piirväärtusi kehtestatud ei ole. Ammoniaagile on kehtestatud õhukvaliteedi kriitilise taseme väärtused, kuid puuduvad samuti õhukvaliteedi piirväärtused.

Kui avatud menetlust läbi ei viida, teatab keskkonnanaloo andja taotluse saamisest pärast nõuetekohase keskkonnanaloo taotluse saamist või keskkonnanaloo muutmise menetluse alustamist isikule, kelle õigusi keskkonnanaloo andmisega või selle andmisest keeldumisega võidakse ilmselt rikkuda või kohustusi puudutada (KeÜS § 45).

Keskkonnaamet teavitas 05.09.2024 menetlusosalisi keskkonnanaloo esmataotluse menetlusse võtmisest kirjaga nr DM-129279-6.

3. KAALUTLUSED

3.1. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnaajuhtimissüsteemi (edaspidi *KeHJS*) seaduse § 3 lg 1 p 1).

KeHJS § 11 lg 3 kohaselt algatatakse KeHJS § 6 lg-s 1 nimetatud tegevuse korral kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamine (edaspidi *KMH*) selle vajadust põhjendamata. KeHJS § 6¹ lg 3, § 11 lg-te 2 ja 4 kohaselt tuleb KeHJS § 6 lg-s 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja KeHJS § 6 lg-s 2¹ viidatud tegevuse korral anda eelhinnang ja otsustada *KMH* algatamise või algatamata jätmise üle. KeHJS § 6 lg 2 loetelu on KeHJS § 6 lg 4 alusel täpsustatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi *määrus nr 224*).

Taotletav tegevus (kuni 1920 nuumsea kasvatamine) ei kuulu KeHJS § 6 lg-s 1 nimetatud oluliste keskkonnamõjuga tegevuste hulka, mille korral on keskkonnamõjude hindamine kohustuslik. Samuti ei ole tegemist KeHJS § 6 lg-s 2¹ nimetatud tegevusega.

Ettevõtte poolt taotletav tegevus kuulub KeHJS § 6 lg 2 p 1 ja p 18 nimetatud valdkondadesse (põllu-, metsa- ja kalamajandus ning maaparandus; vee erikasutus). Määruse nr 224 § 9 p 9 alusel tuleb eelhinnang anda seafarmi rajamisel ja sigade intensiivkasvatusel käitises, kus peetakse 2000–3000 siga (kehamassiga üle 30 kg) või 750–900 emist. Uha sigalas võetakse kasutusele kuni 1920 nuumikukohta. Eeltoodust ei ole vajalik läbi viia keskkonnamõju eelhindamist.

Lähtudes eelnevast, ei ole *KMH* kavandatava tegevuse korral kohustuslik, samuti ei ole vaja anda eelhinnangut vastavalt KeHJS § 6 lg-le 2³ ega kaaluda *KMH* vajalikkust.

3.2. Paiksest heiteallikast saasteainete välisõhku väljutamine

3.2.1. Lubatav tegevus

Õhusaasteluba on nõutav, kui nuumsigade (kehamassiga üle 30 kg) kohtade arv on 1000 või enam (määrus nr 67 § 3 lg 5 p 1). Uha sigalas on kohti 1920 nuumseale.

Arke Farmid OÜ Uha sigala asub Põlvamaal Kanepi vallas Peetrimõisa külas Uha sigala maaüksusel (katastriüksuse tunnus 28502:005:0019). Sigala on ümbritsetud maatulundusmaa, transpordimaa, tootmismaa ja elamumaa sihtotstarbega kinnistutega. Lähimad elamud jäävad planeeritavast sigalast ca 130 m kaugusele põhja, ca 213 m kaugusele edelasse ja ca 263 m kaugusele itta.

Sigala valmib 2025. aasta kevadel/suvel. Olemasolev kasutusest väljas olev laut likvideeritakse ning selle asemele rajatakse uus sigala kohtade arvuga 1920 nuumikule. Nuumsigade pidamisviisiks on rühmasulud, täisrestpõrand (betoonrestid), vaakumsüsteem, allapanuta. Sigala koosneb kaheksast identsest sektsioonist, igaühes 240 nuumikukohta ning kaks sundventilatsiooni väljatõmmet.

Sõnnikuhoidlana hakatakse kasutama olemasolevat vedelsõnnikulaguuni kogumahutavusega 3877 m³. Lauta köetakse maaküttega. Välisõhu heiteallikateks on laut ja vedelsõnnikulaguun. Sigala töötab aastaringselt 8760 h aastas.

Õhukvaliteedi piirväärtused on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2016 määrusega nr 75 „Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamispiirid“. Loomakasvatusest väljutatakse välisõhku ammoniaaki (NH₃), dilämmastikoksiidi (N₂O) ja metaani (CH₄). Metaanile ja dilämmastikoksiidile määrusega nr 75 õhukvaliteedi piirväärtusi kehtestatud ei ole. Ammoniaagile on kehtestatud õhukvaliteedi kriitilise taseme väärtused, kuid puuduvad samuti õhukvaliteedi piirväärtused.

Käitaja keskkonnavalda lubatud heitkoguste projektis (edaspidi *LHK projekt*) on loomakasvatusest välisõhku heidetavate saasteainete heitkoguste arvutamisel lähtunud keskkonnaministri 14.12.2016 määrusega nr 66 „Looma- ja linnukasvatusest välisõhku väljutatavate saasteainete heidete mõõtmise ja arvutusliku määramise meetodid“ kinnitatud arvutuslikust meetodist.

LHK projekt on keskkonnavalda taotluse ja loa lahutamatu osa (määrus nr 56 § 20). LHK projektist leiab heiteallikate, heitkoguste, tootmisprotsesside, arvutuste jne täpsemad kirjeldused, info ning andmed. Seetõttu Keskkonnaamet korralduses LHK projektist leitavat infot ei korda.

Määruse nr 56 § 31 kohaselt tuleb LHK projektis anda hinnang käitise tegevusega kaasneva võimaliku lõhnaaine esinemise kohta. Käitise lõhnaallikateks on sõnnikuhoidla ja loomapidamishoone ventilatsiooniava (koondallikas).

Lõhnaainetest tulenevat lõhnahäiringut reguleerib kliimaministri 06.07.2023 määrus nr 37 „Lõhnaaine esinemise hindamise kord, hindamisele esitatavad nõuded ja lõhnaaine esinemise häiringutasemed” (edaspidi määrus 37). Lõhnaainetele on kehtestatud vastuvõtja juures piirväärtus, mis on seotud lõhnaainete ajalise esinemissagedusega aasta lõikes, milleks on 15% aasta lõhnatundidest. See tähendab, et kui lõhnaaineid esineb aastas vastuvõtja juures alla 15% kogu aasta lõhnatundidest, siis seda ei loeta häirivaks. Lõhnatundide lubatud arv aastas on 15% kogutundidest ehk 1314 tundi aastas.

Lõhna tekkimine laudahoonetest ja sõnnikuhoidlatest sõltub väga paljudest teguritest. Olulised on siinkohal nii sõnniku füüsikalistest omadustest nagu sõnniku pH, ruumi ja sõnniku temperatuur ja niiskus, hapniku sisaldus kui ka loomade söötmine, millest tuleneb sõnniku keemiline koostis (nt proteiini sisaldus sõnnikus). Laudahoonetes mängib rolli nt ka sõnnikukanalite täituvus, nende tühjendamise sagedus, samuti asemete kui ka lauda üldisem korrashoid jne. Hoidlate puhul mõjutavad saasteainete tekkimist ja lendumist nt hoidlate täituvus, pinda katva kooriku olemasolu ning sõnniku koostis.

Sigalast eralduva lõhnaaine hetkeline heitkogus on leitud arvutuslikul teel, kasutades määruses nr 37 esitatud eriheidet. Modelleerimistulemused näitavad, et lõhnatundide lubatud arvu aastas ületatakse vastuvõtja juures ehk sigalast põhja jääva maatulundusmaa sihtotstarbega Seegeni kinnistu (kataster 28502:004:0017) elamu juures.

Ilmastikutingimusi tuleks jälgida ka sõnniku väljaveo ja laotamise ajal, et sellest tegevusest lähtuv lõhn häiriks võimalikult vähe farmi ja laotuspindade lähedal asuvaid elanikke. Seega tuleks jälgida tuule suunda ja võimalusel vältida laotamist sellisel ajal, kui tuul kannab lõhna elumajade suunas.

LHK projektis tuleb anda müra võimalikkuse esinemise hinnang, milles esitatakse andmed müraallikate kohta, mis võivad põhjustada normtaseme ületamist (määrus nr 56 § 32 lg 1). Käitise käitamisel on mürateke võimalik nii ventilatsiooniseadmetest läbi väljapuhkekanalite kui ka käitist teenindavast transpordist. Suur osa müra tekkest toimub loomapidamis- ja abihoonete siseruumides. Ebatõenäoline on mürast põhjustatud häiringu tekkimine väljaspool käitise territooriumit.

AÕKS § 97 kohaselt keeldutakse keskkonnaloa andmisest KeÜS § 52 sätestatud juhtudel. KeÜS § 52 lõike 1 punkti 2 kohaselt keeldutakse keskkonnaloa andmisest, kui keskkonnaloa taotlejal ei ole tegevuskoha omaniku nõusolekut viimase omandis oleva kinnisasja kasutamiseks. Keskkonnaamet kontrollis Registrite ja Infosüsteemide Keskuse e-kinnistusraamatu andmeid (<https://kinnistusraamat.rik.ee>) ja portaali andmetel on kinnistu Uha sigala, Peetrimõisa küla, Kanepi vald, Põlva maakond (katastritunnus 28502:005:0019) omanik Arke Farmid OÜ.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Meelis Mägi
juhataja
Kliima- ja välisõhubüroo